

Datum
2023-03-15

Dnr

Ändringshistorik

Datum	Version	Skriven av	Ändringar
2022-12-27	Första	Kristoffer Stighäll	

Restaureringsplan för N2000-området Bergbofjärden – Häverö prästäng inom pro- jektet LIFE RestoRED

LIFE19 NAT/SE0110078

Summary

This document provide an overview of the actions that will take place in the LIFE RestoRED project at the N2000-site SE0110078 Häverö-Bergby. The object is characterized by calcareous forest terrain, combined with small open meadows. The site hosts valuable old spruce-dominated woodlands with some pine, oak, aspen and birch. Häverö-Bergby is one of the best documented calcareous forest in the region, and the old stands have very high conservation values concerning the cascular plants and fungi flora. The south-western part of the Natura 2000-site is a former clearcut-area with a dense 30-40 year old mixed forest. The mixed middle-aged stands will be restored as a mixed grazed forest with old oaks, pines, aspens and the associated species. Also the small open meadows inside the site will be restored as grazed pastures to favour the insectfauna. Large parts of the restored grazed forest will evolve to favourable status and thus secure the high conservation values in the surrounding old stands.

Om Projektet

Projektet LIFE RestoRED arbetar med att restaurera skötselkrävande naturtyper, mestadels betesmarker och slåtterängar. Arbetet utförs inom N2000-områden under åren 2021 till 2027. Naturtyperna som restaureras finns med på den rödlista för naturtyper som EU tagit fram. Arbetet som omfattas av den här restaureringsplanen utförs av Länsstyrelsen i Stockholm. Läs mer om projektet på webbplatsen www.liferestored.se.

Uppgifter om området

Natura 2000-område: SE0110078 Häverö-Bergby

Naturreseptat: Häverö-Bergby

Län: Stockholm

Kommun: Norrtälje

Förvaltare/kontaktperson på Länsstyrelsen: Kristoffer Stighäll

Koordinater för restaureringsområde: 60°68'64.0''N, 18°44'45.5''E.

Beskrivning av objektet

Häverö-Bergby naturreseptat är en tidigare betad kalkbarrskog i norra delen av Stockholms län, ca 38 kilometer norr om Norrtälje stad. Området är flackt, och endast undantagsvis går berget i dagen. Jordarten är morän och har ett betydande innehåll av kalk, vilket gett upphov till en av länets mest artrika florer, både av kärlväxter och storsvampar. I den södra och västra delen av området finns rester efter ett småskaligt kulturlandskap och detta är en av landets sydligaste områden som sköts genom fäbodrift. Fortfarande finns spår av tidigare odlingar, ängar och skogsbete. Merparten av reservatet utgörs dock idag av slutna kalkbarrskog med exklusiv flora. Reservatet utgör ett av länets mest artrika svamplokaler med en mycket stor koncentration av sällsynta och kalkkrävande arter. Här finns också länets största kända förekomst av orkidéen guckusko. Ytterligare en bevarandenaspekt är den insektsfauna som är kopplad till asp. Inom området förekommer bland annat den sällsynta aspbarkgnagaren. På krissla lever två av landets hotade krisslesköldbaggas, som nationellt har en mycket begränsad utbredning.

Den sydvästra delen av området utgörs av yngre barrdominerad blandskog. Denna delen av reservatet har tidigare varit betydligt öppnare och glesare och har betats in i sen tid.

Syfte och mål med åtgärderna i projektet

I det sydvästra området med yngre barrdominerad blandskog ska naturtypen skogsbete ges en stärkt ekologisk status genom att restaurera så som lyckig skogsbete med inslag av både ek, hassel, asp, tall och gran.

Vid slutet av projektet ska naturtypen 9070 skogsbete ges en stärkt ekologisk status genom att träd avverkas för att gynna ek, hassel, asp, björk, gran och tall och den framtida skötsel av området vara ordnad genom att skogsbete återinförs.

Allmänheten ska ha fått kunskap om projektet genom skyltning och relevant informationsmaterial.

Tillgängligheten i området ska ha ökat genom att området blir mer lättframkomligt och attraktivt för besök genom restaurering, färstar samt genom uppsättning av självständig grindar.

Tabell 1 Naturtyper som omfattas av projektåtgärder

Naturtypskod	Natura 2000 naturtyp (namn)	Areal (ha)
9070	Trädklädda betesmarker	24,8

Åtgärder som är aktuella i N2000-området SE0110078

Tabell 2 Planerad omfattning

Action	Namn	Längd (m)	Area (ha)	Antal
C1.1	Röjning och avverkning		24,8	
C1.2	Restaureringsbete		24,8	
C1.3	Restaureringsslätter			
C2.1	Stängsling			
C2.2	Borttagande stängsel			
C2.3	Specialkonstruktion (färister)			2
C2.4	Stängselgenomgång			2
C2.5	Vattenledning, vattenkopp etc.			1
D1	Fotodokumentation			1
D2	Bedöma om gynnsam bevarandestatus uppnått			1
D5	Receptsamling pollinering			1
D5	Checklista av död ved			1
E1.1	Obligatorisk projektskylt			1
E1.2	Temaskylt			1
E2.4.1	Fördjupningskurs/ws för naturvårdsspecialister			1

Beskrivning av åtgärderna

Action C1.1 Röjning och avverkning

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-12-31

Område A – söder om vägen till Bergboö, norr Bredviksodlingen:

Idag ungskog efter en avverkning på 1970-talet. Stort inslag av asp och andra lövträd. Trädsiktet gallras ut så att trädbeståndet i delar består av främst ek, i andra delar mest asp och i ytterligare andra av gran och/eller tall respektive björk. Luckhuggning skall användas som metod.

Fuktiga lågpartier med löv lämnas i stort sett intakta. Enstaka äldre träd kan där gynnas.

Kring hållmarkerna görs endast försiktiga åtgärder.

Fältsiktet ska vara väl rensat från grenar och röjningsrester vid avslutat uppdrag.

Veddepåer av främst lövträd och möjligen tall lämnas på lämpliga platser i anslutning till hållmarker/blockpartier.

Område B – Norr om vägen mot Bergboö – södra parkeringen - till centrala odlingen

Liknande historik och karaktär som område A. Kring hållmarker i områdets västra del är inslaget av ek och lönn relativt stort. Här skall ekar och lönnar av olika ålder gynnas genom att konkurrerande träd avvecklas. Äldre tallar huggs fram.

I stora delar av beståndet finns mer eller mindre stort inslag av asp. Viktigt här att så mycket asp som möjligt bibehålls på grund av den rika förekomsten av rödlistade arter knutna till

asp i området, bland annat aspbarknagare. Veddepåer av asp, annat löv och tall skall lämnas på utmarkerade platser i anslutning till hällar eller blockmarker.

Hassel lämnas i stor utsträckning men i tätare hasselpartier avvecklas en del hassel.

I anslutning till kärr och vattensamlingar sparas generellt en skyddande zon. Äldre lövträd och tallar friställs. Äldre granar sparas.

Fältskiktet ska vara rensat från grenar och ris vid avslutat uppdrag.

Område C – Från Storrudan vid norra parkeringen – centrala odlingen – södra parkeringen

De två fortfarande öppna odlingsmarkerna (idag örtrika trädor) hålls öppna och sammanlänkas genom att öppna upp stråk i den tidvis täta skogen mellan desamma.

I skogspartierna mellan odlingsmarkerna växer idag blandskog med stort lövinslag och en hel del hassel. Dessa blandskogar luckas upp rejält, i form av öppna stråk, så att insekter kan hitta emellan odlingsmarkerna.

I övrigt ungefär samma inriktning som områdena A och B. Veddepåer placeras ut invid hällar/blockpartier.

Fältskiktet ska vara väl rensat från grenar och ris vid avslutat uppdrag.

Action C1.2 Restaureringsbete

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2027-08-31

Genomförs: Så snart som möjligt efter att ovanstående restaureringshuggning skett.

Beskrivning: Helst skall nötbete användas, men om inte det är möjligt får andra alternativ undersökas.

Action C1.3 Restaureringsslåtter

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2027-08-31

Genomförs: Av de två örtrika odlingsmarker (idag trädor).

Beskrivning: Odlingsmarkerna slås av och höet tas tillvara och lämnas inte kvar på odlingsmarkerna. När huggningar och stängsling är utförd så kan odlingsmarkerna ingå i betesfållorna, åtminstone under delar av betessäsongen.

Action C2.1 Stängsling

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2025-03-31

Genomförs: Så snart som möjligt efter att restaureringshuggningarna utförts.

Beskrivning: Stängslet placeras i enlighet med bifogad karta, i ytterområdet av den mark som skall ingå i skogsbetet.

Action C2.2 Borttagande stängsel

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2025-03-31

Genomförs: Idag finns fortfarande en del äldre stängsel i anslutning till den större odlingsmarken invid den södra parkeringen. Vi behov så plockas detta stängsel ner och ersätts med nytt dito.

Action C2.3 Specialkonstruktion – två färrister

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2025-03-31

Genomförs: Färristerna byggs samtidigt som stängslet sätts upp.

Beskrivning: Två färristar byggs på vägen till stugområdet Bergboö. Den ena så nära reservatsgränsen som möjligt i sydväst och den andra så nära bommen mot stugområdet som möjligt i öster. Lågparter i terrängen väljs.

Action C2.4 Stängselgenomgång

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2025-03-31

Genomförs: Där stigar som går genom området, norr om parkeringen, kommer att passera det nya stängslet.

Beskrivning: Åtminstone på två platser kommer befintliga stigar att korsa det nya stängslet. Minst vid dessa båda platser placeras stängselgenomgångar, helst i form av självstängande grindar. Den ena placeras nära den södra parkeringen och den andra cirka 200 meter norr om samma parkering.

Action C2.5 Vattenledning, vattenkopp etc.

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2025-03-31

Genomförs: I och med att befintliga betesfällor kommer att avsevärt utökas så kommer det att krävas åtminstone en till plats för betesdjuren att komma till vatten. Vattenkoppen placeras ut på lämplig plats i anslutning till den norra delen av den planerade södra parkeringen.

Beskrivning: Om möjligt skall naturliga vattenförekomster användas. Men finns det risk för vattenbrist under torra somrar så behöver en automatisk vattenpump ordnas i den norra delen av den nya fällan.

Action D1. Fotopunkter

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-12-31

Genomförs: För att dokumentera effekten av restaureringsåtgärderna kommer foton att tas på strategiska platser före restaureringsåtgärder och efter genomförda åtgärder.

Beskrivning: Fotopunkterna finns utmärkta på bifogad karta.

Fotodokumentation sker också under genomförandet av projektet och publiceras som en enkel rapport på projektets webbplats.

Action D2.1 Utvärdering av bevarandestatus för naturtyper

Möjlig tidsperiod: 2026-03-01 till 2027-02-28

Genomförs: Efter genomförd restaurering ska en bedömning göras om statusen för de naturtyper som restaurerats har förbättrats.

Beskrivning: Bedömningen sker genom observationer på plats och kan genomföras av den som ansvarat för restaureringen, eller en särskild inventerare. Data från genomförda inventeringar av arter och naturtyper används också som underlag för bedömningen. Bedömningen kommer slutligen att registreras i Naturvårdsverkets databas NNK.

Action D5.2 Planering och utvärdering av åtgärder för pollinerare

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-12-31

Genomförs: I samband med restaureringsåtgärder kommer särskild hänsyn tas till pollinerarnas framtida miljö. Inom aktuellt område kommer det att friställas så många sälgrar och blommande träd och buskar som möjligt (rönn, oxel, hagtorn, olvon, slån m fl). Särskild

hänsyn kommer att gälla för förekomster av spenört och krissla med tanke på dessa arters stora betydelse för mycket krävande arter (praktmåblomflugor respektive krisslebaggar). Åtgärderna skall märkas ut på kartor.

För planeringen pollinerarnas miljö har projektets receptsamling för möjliga åtgärder använts och efter genomförd restaurering kommer insatsen att utvärderas och dokumenteras i projektets databas.

Resultaten kommer publiceras på projektets webbplats respektive Länsstyrelsens webbplats.

Action D5.3 Planering och utvärdering av skapande av död ved

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-12-31

Genomförs: I samband med avverkning av träd inom action C.1 kommer död ved att skapas. Särskilda veddepåer kommer att finnas inom utpekade delområden, särskilt i anslutning till hållmarker/blockmarker för att få solinstrålning. Åtgärderna finns utmärkta på kartor.

Beskrivning: Inom området är det främst ek, asp, björk och tall som kommer att placeras i veddepåer, i viss mån även hassel.

Action E1.1 Obligatorisk projektskylt

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-12-31

Genomförs: En skylt som beskriver projektets arbete sätts upp vid vardera besöksparkeringarna.

Action E1.2 Temaskylt

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-12-31

Genomförs: Skylt som beskriver de planerade restaureringarna i området kommer att tillverkas och sättas upp. Placeringen av skyltar väljs utifrån deras exponering för besökande. Det kan vara både vid parkeringar men även utefter allmänna vägar.

Action E2.4.1 Fördjupningskurs för naturvårdsspecialister

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-12-31

Genomförs: En fördjupningskurs för i första hand förvaltare av skyddade områden men också för naturvårdsbiologer generellt, och i synnerhet mykologer, genomförs när restaurering är genomförd och betesdjur släppts på.

Beskrivning: Fördjupningskursen handlar i första hand om att berätta hur vi har valt att gå till väga när det gäller restaurering i detta mycket speciella, kalkrika området med unik svampflora, speciell aspinsektsfauna samt mycket rik guckuskoförekomst.

Kartor

Bild 1 Översiktskarta, N2000-området SE0110078.

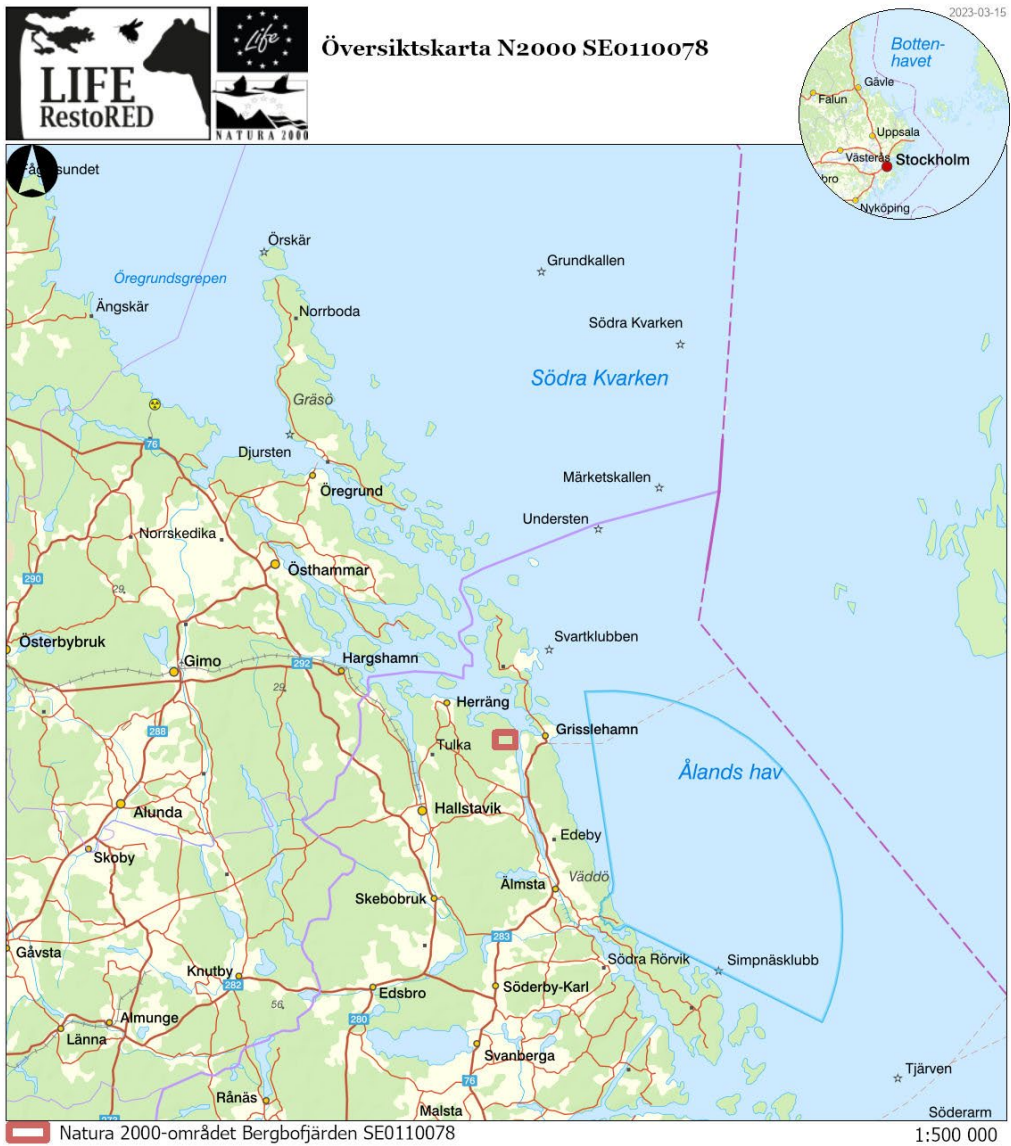
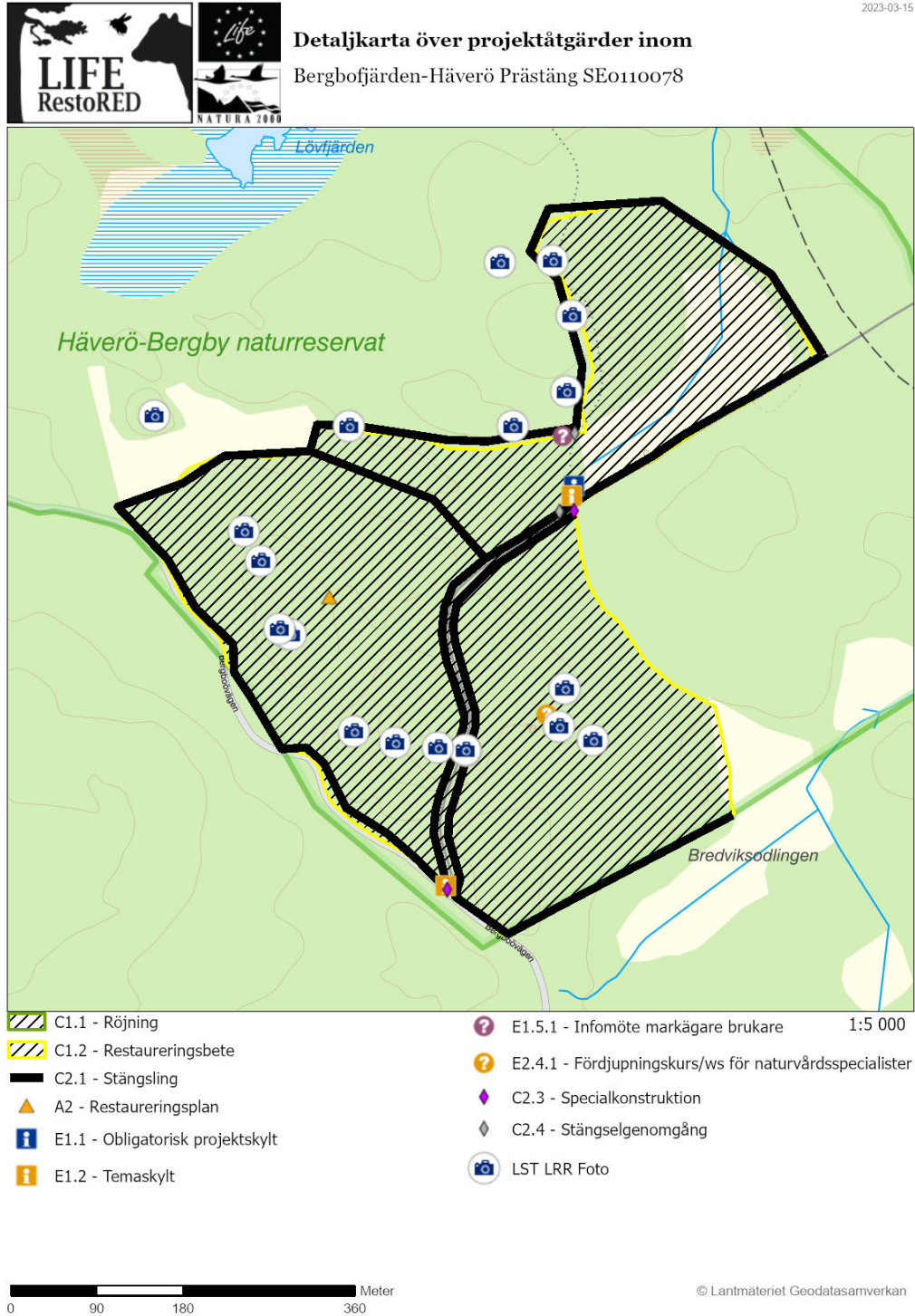

Bild 2 Detalj-karta, åtgärder som genomförs i projektet är synliga.

LIFE-programmet

Den här restaureringsplanen har producerats med stöd av Europeiska kommissionens LIFE-program. Ståndpunkter och faktainnehåll representerar projektet LIFE RestoRED och representerar inte nödvändigtvis Europeiska kommissionens eller byrån CINEAs uppfattning eller ståndpunkt. Läs mer om LIFE-programmet på EU-kommissionens webbplats : <https://ec.europa.eu/easme/en/life>